Dziś specjalny bezpłatny dodatek dla prenumeratorów: „Sprawy Dewizowe"

Opłata pocztowa uiszczona gotówką **Cena 50 groszy**

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO-PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata miesięczna 1 zł. 50 gr.
wraz z dodatkiem „Sprawy Dewizowe"
i przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr. EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr. 7 (8) **Warszawa, 1 kwietnia 1937 r.** **Rok II**

Przypominamy, że czas odnowić prenumeratę:
za m-c kwiecień zł. 1.50
lub za kwartał II zł. 4.50

JERZY WITKOWSKI
rzeczoznawca księgowości zaprzysiężony przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Warszawie

KSIĘGOWANIE W KSIĘGACH KOMITENTA TOWARU WYSŁANEGO KOMISANTOWI

Jednocześnie z wysłaniem towarów komisantowi komitent winien mu wysłać *specyfikację* tego towaru z wyszczególnieniem *rodzaju i ilości oraz cen,* według których ma komisant towar sprzedawać. Jeśli komisant ma sprzedawać towary *według cen rynkowych,* wówczas komitent *nie podaje* (nie limituje) *cen* towarów.

Wystawianie zamiast wymienionej specyfikacji — faktur jest niezgodne z istotą stosunku komisu, gdyż wystawienie faktury stanowi o umowie kupna-sprzedaży.

Komitent winien w swoich księgach uwidocznić wyjście towarów ze swego składu do składu komisanta. Najprawidłowiej i najprzejrzyściej przedstawia przebieg czynności system następujący.

Komitent *w dniu wysłania towaru* do komisanta, na podstawie wspomnianej specyfikacji, *obciąża specjalny rachunek Towarów Oddanych w Komis i uznaje rachunek Towarów.* Jeśli komitent jest w stosun-

kach z kilku komisantami, otwiera dla każdego z nich osobny rachunek Towarów Oddanych w Komis.

Przy tym systemie księgi komitenta uwidoczniają, na jaką sumę znajdują się towary w składzie komitenta, a na jaką sumę w składach komisanta.

Należy pamiętać o tym, że przeniesienie towaru z rachunku Towarów na rachunek Towarów Oddanych w Komis *uwzględnia ceny własne towarów, a nie ceny limitowane komisantowi* *).

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 29 maja 1936 r. l. rej. 10.721/32, 10.722/32, i 10.723/32 uznał, że księgowanie wysłanego do sprzedaży komisowej towaru komisantowi w sposób wyżej opisany nie jest konieczne pod kątem widzenia prawidłowej buchalterii; *wystarczy zdaniem NTA, jeśli fakt wysyłki komitent uwidoczni w księgach pobocznych*— a to dlatego, że towar, wysłany dla sprzedaży komisowej, pozostaje własnością komitenta.

Jest to pogląd zgodny ze stanowiskiem zajętym przez prof. Górę: „Gdy komitent wysyła towary do komisowej sprzedaży, to pozostają one nadal jego własnością, a zmienia się tylko miejsce ich przechowania. *Komitent mógłby więc tej zaszłości narazie wcale nie księgować, lecz dopiero po otrzymaniu od komisanta rachunku sprzedaży uznać rachunek Towarów, a obciążyć osobisty rachunek Komisanta za wartość netto rachunku sprzedaży"* **).

W sprawie „fakturowania" towarów komisowych przez komitenta zajął NTA w cytowanym wyroku następujące stanowisko: „Co się zaś tyczy niefakturowania, to o *wystawianiu faktur we właściwym tego słowa znaczeniu,* tj. rachunków kupieckich, *mowy być nie może,* skoro nie ma tu sprzedaży towarów. Natomiast, przedsiębiorstwo wysyłające wystawia—i już z natury rzeczy *wystawiać* musi celem umożliwienia adresatowi sprawdzenia zawartości przesyłki—*wykaz wysyłanych towarów, nazywany „konsygnacją",* „specyfikacją", niekiedy także „fakturą konsygnacyjną". Kupiec, prowadzący prawidłowe księgi handlowe, *obowiązany jest odpis wysłanego wykazu przechować"*.

Komitent *po otrzymaniu od komisanta raportu ze sprzedaży towarów obciąża za wartość netto raportu rachunek Osobisty Komisanta i uznaje za tę wartość rachunek Towarów Oddanych w Komis.*

Po otrzymaniu od komisanta pokrycia za sprzedane towary w postaci gotówki, czeków, weksli itp., komitent zapisuje to pokrycie *na dobro rachunku Osobistego Komisanta, a na ciężar odnośnych rachunków — kasy, weksli itp.*

Komitent *po zaakceptowaniu wydatków komisanta,* poczynionych na jego rachunek, *po przyznaniu mu umówionej prowizji*—zapisuje te pozycje *na dobro osobistego Rachunku Komisanta, a na ciężar odnośnego rachunku. wydatków, związanych ze sprzedażą komisową, lub też bezpośrednio na ciężar Rachunku Towarów Oddanych w Komis.* To ostatnie księ-

---

*) Por. Witold Góra, Podręcznik Księgowości, Tom II, s. 140; Henryk Chankowski, Warszawa, Wykład Buchalterii Podwójnej, Tom II, s. 210; Witold Byszewski, Wykład Teoretycznej Rachunkowości, s. 149.

**) Dzieło wyżej cytowane s. 140.

gowanie jest o tyle praktyczniejsze, że przy tym z rachunku Towarów Oddanych w Komis wypływa bezpośrednio zysk brutto na sprzedażach uskutecznionych przez komisanta.

W inwentarzu komitent winien wyszczególnić *osobno towary na składzie u siebie i osobno towary na składach komisantów*—aby było widoczne, ile, jakie towary i za jaką sumę znajdują się u komisantów.

PROJEKT USTAWY
O KSIĘGOWYCH PRZYSIĘGŁYCH I ICH ASYSTENTACH

złożony przez posła Józefa Głowackiego

Wysoki Sejm uchwalić raczy:
załączony projekt ustawy.

Warszawa, dnia 9 lutego 1937 r. (—) **Józef Głowacki**

Ustawa o księgowych przysięgłych i ich asystentach

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE

Art. 1.

Księgowy przysięgły jest osobą zaufania publicznego do spraw księgowości (rachunkowości).

Art. 2.

Księgowi przysięgli i ich asystenci stanowią organ samorządu zawodowego i rządzą się przepisami, zawartymi w niniejszej ustawie.

Art. 3.

W miastach będących siedzibą izb przemysłowo-handlowych istnieją izby księgowych przysięgłych i ich asystentów, których terytorialny zakres działania obejmuje teren działalności właściwej izby przemysłowo-handlowej.

Art. 4.

Do zakresu działania izby księgowych przysięgłych i ich asystentów należą następujące sprawy:

1) zaprzysięganie księgowych przysięgłych i ich asystentów,
2) wpis na listy księgowych przysięgłych i ich asystentów księgowych przysięgłych oraz wykreślenie z tych list,
3) nadzór nad działalnością zawodową i etyczną swoich członków,
4) sądownictwo dyscyplinarne i polubowne,
5) kierowanie wykształceniem zawodowym asystentów księgowych przysięgłych według dyrektyw rady głównej izb księgowych przysięgłych i ich asystentów,
6) administracja izby, zarząd jej majątkiem oraz organizacja wzajemnej pomocy,
7) przedstawicielstwo interesów zawodowych na terenie swej działalności.

Art. 5.

Naczelną przedstawicielką księgowych przysięgłych jest rada główna izb księgowych przysięgłych i ich asystentów z siedzibą w Wars awie.

Art. 6.

Mandaty do władz organów samorządu księgowych przysięgłych i ich asystentów, pochodzących z wyboru, trwają 3 lata. Ustępujący ponownie mogą być wybrani. Wybrany nie może odmówić przyjęcia mandatu bez ważnych przyczyn nie pozwalających mu na wywiązanie się z obowiązków nakładanych mandatem.

Art. 7.

Rada główna izb księgowych przysjęgłych i ich asystentów oraz każda izba księgowych przysięgłych i ich asystentów mają osobowość prawną.

Art. 8.

Językiem urzędowym samorządu księgowych przysięgłych i ich asystentów jest język polski.

Art. 9.

Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu określi wzór pieczęci z godłem państwowym, jakiej mają używać księgowi przysięgli i ich organy samorządu.

II. WARUNKI WPISU NA LISTĘ KSIĘGOWYCH PRZYSI GŁYCH

Art. 10.

Na listę księgowych przysięgłych będzie wpisany ten księgowy zawodowy, który:

1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich,
2) ma nieskazitelną przeszłość,
3) ma ukończonych 35 lat,
4) włada językiem polskim w słowie i piśmie,
5) ukończył wyższą szkołę handlową lub inną wyższą uczelnię, której program zostanie uznany przez radę główną izb księgowych przysięgłych i ich asystentów za dostateczny,
6) odbył przynajmniej 10-letnią praktykę w pracy gospodarczej, przy czym co najmniej 5 lat w charakterze asystenta księgowego przysięgłego, czy to na stanowisku samodzielnego księgowego w przedsiębiorstwach prowadzących prawidłowe księgi handlowe, czy też jako księgowy w kancelarii księgowego przysięgłego,
7) złożył egzamin na księgowego przysięgłego.

Art. 11.

Przed rozpoczęciem wykonywania czynności zawodowych księgowy przysięgły obowiązany jest złożyć, wobec prezesa rady właściwej terytorialnie izby księgowych przysięgłych i ich asystentów, przysięgę—według następującej roty:

„Pomny dobra Państwa i godności swego zawodu, przyrzekam uroczyście, że obowiązki księgowego przysięgłego spełniać będę zgodnie z prawem i słusznością, poświęcając się im z całą sumiennością i gorliwością, władzom okazywać będę poszanowanie, a w postępowaniu swym kierować się będę zasadami honoru i uczciwości".

Art. 12.

Minister Przemysłu i Handlu władny jest po wysłuchaniu opinii rady głównej izb księgowych przysięgłych zarządzić w drodze rozporządzenia zamknięcie na czas określony listy księgowych przysięgłych w poszczególnych województwach.

III. PRAWA I OBOWIĄZKI KSIĘGOWYCH PRZYSIĘGŁYCH

Art. 13.

Do zakresu czynności wykonywanych przez księgowych przysięgłych należą:

1) badanie bilansów, rachunków strat i zysków oraz sprawozdań założycieli i zarządu w spółkach akcyjnych w charakterze biegłego rewidenta,
2) badanie rachunkowości i działalności spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz towarzystw ubezpieczeń wzajemnych w charakterze biegłego rewidenta,
3) przeprowadzanie rewizyj w spółdzielniach w charakterze rewidenta,
4) rewizja, kontrola i opiniowanie księgowości (rachunkowości) na zlecenie władz oraz osób prawnych i fizycznych,
5) dokonywanie obliczeń i rozrachunków na podstawie ksiąg handlowych oraz innych dowodów,
6) zaświadczanie wyciągów z ksiąg handlowych,
7) sprawowanie funkcyj biegłego sądowego z zakresu księgowości (rachunkowości),
8) pełnienie obowiązków męża zaufania, nadzorcy sądowego, kuratora, syndyka, zarządcy majątkowego i likwidatora na zlecenie władz, osób prawnych i fizycznych.

Art. 14.

Zaświadczenia z zakresu księgowości [(rachunkowości), podpisane przez księgowego przysięgłego i zaopatrzone jego urzędową pieczęcią, posiadają prawne domniemanie wiarogodności.

Art. 15.

Księgowy przysięgły powinien spełniać swe obowiązki sumiennie i gorliwie oraz strzec powagi swego zawodu.

Art. 16.

§ 1. Księgowy przysięgły obowiązany jest zachować w tajemnicy wiadomości, udzielone mu z tytułu wykonanego przezeń zawodu.

§ 2. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje w przypadkach prawem przewidzianych oraz, gdy księgowy przysięgły składa zeznanie jako świadek przed sądem.

Art. 17.

Księgowy przysięgły winien obrać sobie siedzibę na terenie działalności izby, do której należy. O każdorazowej zmianie siedziby należy niezwłocznie zawiadomić izbę.

Art. 18.

Przeniesienie się na teren działalności innej izby wymaga uprzedniego wpisu na listę właściwej terytorialnie izby księgowych przysięgłych.

Art. 19.

Odmowa wpisu na listę w myśl art. 18 ulega zaskarżeniu do rady głównej izb księgowych, której decyzja jest ostateczna.

Art. 20.

Wydalając się ze swej siedziby na czas ponad 6 tygodni, księgowy przysięgły powinien ustanowić innego księgowego przysięgłego swoim zastępcą i zawiadomić o tym izbę.

Art. 21.

Księgowy przysięgły pobiera za swoje czynności wynagrodzenie według umowy. W braku zaś umowy według stawek ustalonych przez właściwą terytorialnie radę księgowych przysięgłych i ich asystentów, a w wyższej instancji — przez radę główną izb księgowych przysięgłych.

Art. 22.

Księgowy przysięgły może zajmować się prowadzeniem księgowości (rachunkowości) w przedsiębiorstwach publicznych i prywatnych pod warunkiem jednak, że nie będzie jednocześnie prowadził kancelarii własnej do wykonywania czynności przewidzianych art. 13.

Art. 23.

Księgowemu przysięgłemu nie wolno wydawać zaświadczeń, wymienionych w art. 14 w sprawach, które dotyczą·

1) samego księgowego przysięgłego,
2) jego małżonki,
3) krewnych lub powinowatych księgowego przysięgłego w linii prostej bez ograniczenia stopnia, w linii zaś bocznej — krewnych do czwartego i powinowatych do trzeciego stopnia włącznie,
4) osób związanych z księgowym przysięgłym z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli,
5) instytucyj lub spółek, w których władzach księgowy przysięgły bierze udział,
6) przedsiebiorstw, w których pełni obowiązki podane w art. 13 (ust. 8), albo w których prowadzi księgowość.

Art. 24.

Z wykonywaną pracą nie wolno łączyć takich zajęć, które nie licują z zawodem lub godnością księgowego przysięgłego.

(c. d. n.)

NOWELIZACJA USTAWY O TYMCZASOWYM UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH

UWAGI OGÓLNE

(H. S.) Projekt nowelizacji przepisów skarbowości komunalnej wbrew ogłoszonym motywom, iż chodzi jedynie o dostosowanie ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych do innych przepisów o podatkach państwowych (w szczególności o podatku gruntowym i od nieruchomości zmienionych w 1936 r.), ma jednak charakter wybitnie fiskalny i pod pozorem uzgodnienia wprowadza daleko idące zmiany, dając nowe dotkliwe obciążenia podatkowe sięgające dziesiątków milionów złotych rocznie.

Jedyną ulgę, którą projekt wprowadza, a mianowicie **skasowanie podatku od zaprotestowanych weksli** oszacować należy na ca 2 miliony złotych rocznie. Natomiast **nowe podatki—od gruntów budowlanych oraz podatek od przyrostu wartości nieruchomości** według obliczeń autorów mają dać 11 milionów złotych rocznie. Ta suma wydaje się jeszcze zbyt niską z uwagi na elastyczność stawek podatkowych.

DODATEK KOMUNALNY DO PAŃSTWOWEGO PODATKU OD NIERUCHOMOŚCI

Dodatek ten pierwotnie stosownie do okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nie mógł przekraczać 50% podatku państwowego. W ostatnich jednak czasach pobierany był w różnej wysokości, dochodząc do 100% podatku państwowego, nigdy jednak tej normy nie przekraczał.

Obecnie projekt przeprowadza rozróżnienie zależnie od tego, czy podatek pobierany jest na obszarze gmin wiejskich, czy miejskich.

W pierwszym wypadku (art. 6 ust. 2 w projektowanym brzmieniu) dodatek nie może przekraczać 100% podatku państwowego; w odniesieniu zaś do miast projekt nie wprowadza takiego ograniczenia, stanowi jedynie, że uchwały dotyczące określenia wysokości dodatku podlegają zatwierdzeniu przez władze nadzorcze. Wskazanie górnej granicy autorzy projektu uważali za niecelowe.

Zatwierdzenie przez władze nadzorcze ma stanowić jedyną rękojmię ochrony płatnika i interesów skarbu. Uznać jednak wypada, że tylko ustalenie górnej granicy dodatku byłoby właściwe i zapobiegłoby dowolności.

PODATEK OD GRUNTÓW BUDOWLANYCH

Podatek od placów budowlanych zniesiony został Dekretem Prezydenta R. P. z 15 stycznia 1936 r. (DURP, nr. 3, poz. 9), co miało być rekompensatą za jednoczesne zwiększenie innych podatków państwowych. Projekt przywraca dawny podatek w formie uciąźliwszej. I w tym bowiem wypadku nie zakreślono górnej granicy obciążenia, pozostawiając ustalenie wysokości stawek podatkowych uchwałom ciał samorządowych. Uchwały te podlegają zatwierdzeniu władzy nadzorczej.

PODATEK OD PRZYROSTU WARTOŚCI NIERUCHOMOŚCI

Podatek ten znany jest polskiemu prawu podatkowemu. Pobierają go związki samorządowe województwa śląskiego na podstawie autonomicznych przepisów. W innych dzielnicach podatek ten był pobierany do 1922 roku, a obecnie zostaje przywrócony i rozciągnięty na obszar całego Państwa.

Jako podstawę moralną nowego podatku przytacza uzasadnienie, że kto się zbogaca bez swego wysiłku, a jedynie wskutek działalności ciał publicznych z funduszów publicznych (inwestycje, uzbrojenia terenu), ten powinien oddać cząstkę swego zbogacenia („cząstka" ta może wynosić do 30%) tymże ciałom publicznym w formie podatku. Nie tylko jednak działalność władz publicznych, ale i wpływ czasu oraz rozbudowa osiedla mają znaczenie dla wzrostu wartości nieruchomości. Nie ma podstawy do przyjęcia, że wszelki zysk lub część zysku właściciela winny być konfiskowane na rzecz funduszów publicznych, a jedynie straty właściciel ma ponosić sam.

Obliczenie wysokości przyrostu wartości nastręczać może w praktyce tak wielkie trudności, że uniemożliwi prawidłowe ujęcie tego przyrostu godnie z rzeczywistością i zasadami słuszności.

Za punkt wyjścia projekt przyjmuje porównanie kolejnych cen kupna ujawnionych w akcie notarialnym. Projekt wyłącza od opodatkowania tę część przyrostu, jaka powstawała wskutek nakładów właściciela, pomijając jednak nakłady osób trzecich np. lokatora.

W celu zabezpieczenia wpływu podatku, projekt przewiduje, iż przepisanie tytułu własności w księgach hipotecznych może nastąpić dopiero po przedstawieniu dowodu, że należny od przyrostu wartości podatek został zapłacony. To postanowienie będzie hamowało obrót nieruchomościami.

Podatek obciąża zbywcę. Przy współwłasności za podatek odpowiadają solidarnie wszyscy współwłaściciele.

ORZECZNICTWO W PRZEDMIOCIE KSIĘGOWOŚCI

40.

WYNAGRODZENIA ADMINISTRACJI OSOBY PRAWNEJ A BILANS PODATKOWY

Wynagrodzenie otrzymywane przez członka zarządu osoby prawnej za wykonanie obowiązków członka zarządu podlega, w warunkach ust. 3 art. 21 ustawy o podatku dochodowym, doliczeniu do zysku bilansowego — choćby było [mu przyznane umową między nim a osobą prawną noszącą nazwę umowy służbowej. NTA, 5 lutego 1937 r., l. rej. 6731/33.

Z uzasadnienia. Skarga zarzuca niezgodność zaskarżonych orzeczeń z art. 21 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym (poz. 411/25 Dz. Ust.), z tego powodu, iż pod przepis ten podciągnięto także wynagrodzenia dwóch członków Zarządu skarżącej spółdzielni, mimo że zawarła ona z nimi najpierw ustne, a w r. 1929 pisemne umowy i mimo, że oni „pełnią czynności, wymagające fachowego przygotowania (handlowca względnie księgowego), wskutek czego z powodu ogromnej przewagi funkcyj technicznych nad obowiązkami obciążającymi ich z tytułu udziału w zarządzie przedsiębiorstwa pobierane przez nich wynagrodzenie jest rekompensatą za pracę techniczną, spełnianą w myśl umowy służbowej".

Skarżąca nie ma racji i judykatura Najwyższego Trybunału Administracyjnego, na którą się powołuje, bynajmniej stanowiska jej nie popiera. Zasada prawna wyroku z 25 kwietnia 1931 1. rej. 322/29 (Zb. Wyr. nr. 455 S) ustala, iż pod pojęcie „wszelkiego rodzaju wynagrodzeń", podpadają tylko wynagrodzenia z tytułu udziału w jednym z wymienionych w art. 21 ust. 3 organów osoby prawnej, motywy zaś wyjaśniają, że nie można podciągnąć pod to pojęcie „wynagrodzeń, otrzymywanych zupełnie niezależnie od udziału w zarządzie, na podstawie zupełnie odrębnego tytułu prawnego, w szczególności na podstawie umowy o najem pracy". W spornym przypadku wprawdzie umowy, zawarte z członkami zarządu, nazwane są umowami służbowymi, jednak **treścią ich jest tylko określenie praw i obowiązków członków zarządu jako takich i wynagrodzenie jest im przyznane w tych umowach w tym właśnie charakterze,** jako członkom zarządu. Brak tedy zupełnie warunków, o których mowa w cyt. wyżej motywach wyroku z 1931 r.

Jeżeli zaś skarga wskazuje na określony w „regulaminie dla Zarządu", powołanym w „umowie służbowej dla członków Zarządu", zakres działania danych członków zarządu, mieszczący w sobie i takie funkcje, do których — jak się wyraża — musiałaby „zaangażować innego pracownika, gdyby członek Zarządu ich nie wypełniał", to ta argumentacja znajduje odparcie w motywach wyroku z 14 października 1935 r. 1. rej. 3953/34 (Zb. wyr. nr. 1119 S), w którym Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił, że spełnianie przez członków zarządu z mocy statutowych lub w ogóle wewnętrznoorganizacyjnych przepisów czynności, wychodzących poza ich ustawowy zakres działania, nie odbiera pobieranym przez tych członków wynagrodzeniom kwalifikacji z art. 21 ust. 3 ustawy.

Ust. 3 art. 21 ustawy o podatku dochodowym stanowi: „Za zyski bilansowe uważa się wreszcie te kwoty pensji i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia osób. biorących czyn-

ny udział w zarządzie przedsiębiorstwa i zarazem wchodzących do składu zarządu, rad nadzorczych, komitetów dyskontowych i komisyj rewizyjnych w charakterze członków lub ich zastępców, oraz osób upełnomocnionych do samodzielnego prowadzenia całego przedsiębiorstwa, które przekraczają sumarycznie 10% od kapitału zakładowego, a przy kapitale zakładowym do 500000 zł.— 15% od kapitału zakładowego. Przy kapitale zakładowym od 500.000 zł. do 750.000 dopuszczalne jest potrącenie z tego tytułu do kwoty 75.000 zł.".

„Pensje i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia" mogą być przyznawane członkom zarządu, komisyj rewizyjnych, prokurentom itp. albo za pełnienie obowiązków związanych z mandatem lub stanowiskiem, albo za pracę zgoła innego charakteru: Np. I. członek zarządu spółki akcyjnej, wydającej czasopismo, pobiera za pełnienie obowiązków członka zarządu 500 zł. miesięcznie, zaś za pełnienie obowiązków redaktora czasopisma lub członka redakcji 1.000 zł. miesięcznie; II. członek zarządu spółki z o. o., prowadzącej szkołę, nie pobiera za wykonywanie mandatu żadnego wynagrodzenia, natomiast za pełnienie obowiązków wykładowcy pobiera 500 zł. miesięcznie; III. prokurent spółki z o. o. pobiera za pełnienie obowiązków prokurenta 500 zł. miesięcznie, a za wykonywanie funkcyj buchaltera przedsiębiorstwa—600 zł. miesięcznie.

Powstaje zagadnienie, czy zwrot użyty w ustawie „za zyski bilansowe uważa się... kwoty pensji i wszelkiego rodzaju wynagrodzenia osób..." oznacza, że za zysk bilansowy uważa się wszelkie pensje i wynagrodzenia wymienionych osób, niezależnie od tego, czy otrzymują je za pełnienie funkcyj, o których mowa w tym przepisie (czynny udział w zarządzie w charakterze członka zarządu, rady nadzorczej itp., wykonywanie pełnomocnictwa do samodzielnego prowadzenia przedsiębiorstwa), czy za wykonywanie pracy w innym zgoła charakterze.

Tym zagadnieniem zajmował się Najwyższy Trybunał Administracyjny w dwóch wyrokach z r. 1931 i zajął w tej materii następujące stanowisko: „Samo już brzmienie ust. 3 art. 21 ustawy, który mówi o „wynagrodzeniach osób biorących czynny udział w zarządzie przedsiębiorstwa", przemawia za tym, by pojęcie wynagrodzenia interpretować łącznie z kwalifikacją pobierających je osób. Wprawdzie ustawa kładzie przy wyrazie wynagrodzenia określenie „wszelkiego rodzaju", atoli ze związku, w jakim ono jest użyte, wynika, iż ma ono na celu zapobiec tylko zbyt ciasnej interpretacji pojęcia „pensji", o którym jest mowa bezpośrednio i przed tym, i zaznaczyć, że pod przepis ten podpadają wynagrodzenia bez względu na to, jaką noszą nazwę i w jakiej formie są udzielone. Natomiast brzmienie przepisu nie daje podstawy do tego, by w odniesieniu do tej kategorii osób, o której mowa podciągać pod nie wynagrodzenia otrzymywane zupełnie niezależnie od udziału w zarządzie na podstawie zupełnie odrębnego tytułu prawnego, w szczególności na podstawie umowy o najem usług" (10 październik 1931 rok, l. rej. 7251/30, 25 kwietnia 1931 r., l. rej. 322/29).

W przytoczonym wyżej wyroku z dnia 5 lutego 1937 r. NTA nie zmienia swego stanowiska zajętego w wyrokach z 25 kwietnia i 19

października 1931 r. NTA stwierdza tylko, że, skoro treść umowy choćby nazwanej służbową między spółdzielnią a członkami zarządu przyznaje im wynagrodzenie za wykonywanie pracy w tym charakterze, nie ma podstawy do uznania, że otrzymują wynagrodzenie na podstawie innego stosunku i dlatego takie wynagrodzenie należy ocenić przy wyprowadzeniu zysku podatkowego w myśl ust. 3 art. 21 ustawy o podatku dochodowym.

41.

OPÓŹNIENIE W KSIĘGOWANIU

Niezaksięgowanie przez przeoczenie wpływu kasowego pod właściwą datą, a zaksięgowanie go pod datą późniejszą z zaznaczeniem faktu przeoczenia nie dyskwalifikuje ksiąg handlowych. NTA, 7 stycznia 1937, l. rej. 6631/34.

Z uzasadnienia. Protokółem rewizji ksiąg z dnia 4 kwietnia 1933 r. stwierdzono, że w dniu 9 sierpnia 1932 r. księga kasowa płatnika wykazywała przychód 1.404,03 zł., natomiast rozchód wynosił 2.332,45 zł. Poza tym innych uchybień nie stwierdzono. Pismem z dnia 5 kwietnia 1933 r. wyjaśnił płatnik, że wpłacona w dniu 9 sierpnia 1932 r. przez firmę Idźkowski kw. 1.500 zł. została ulokowana na koncie bieżącym w Banku Drezdeńskim, jednak z powodu nieobecności płatnika została jako wpływ przeprowadzona przez księgę kasową dodatkowo dopiero z końcem miesiąca sierpnia 1932 r. tak, że miesięczne zamknięcie w księdze kasowej się zgadza.

Komisja Szacunkowa uznała księgi handlowe płatnika za nieprawidłowe z powodu nieksięgowania wszystkich zaszłości w przychodzie i opierając się na opinii rzeczoznawców informatorów ustaliła obrót z przedsiębiorstwa płatnika na 60.000 zł. przy zastosowaniu 2% stawki podatkowej.

W odwołaniu domagał się płatnik ustalenia obrotu i obliczenia podatku zgodnie z zeznaniem, wyjaśniając, że uchybienie w księgowaniu sumy 1.500 zł. jest czysto formalnej natury i nie uzasadnia pominięcia ksiąg przy wymiarze podatku.

Władza pozwana nie uwzględniła wniesionego odwołania z zaznaczeniem, że odrzuca dowód z ksiąg handlowych, gdyż wyjaśnienia płatnika zawarte w odwołaniu nie usunęły przytoczonych w uchwale Komisji Szacunkowej niedokładności i braków, świadczących o nieprawidłowości tych ksiąg.

W skardze ponawia płatnik, zarzuty odwołania w sprawie opóźnionego zaksięgowania wpływu sumy 1.500 zł. i twierdzi, że brak ten nie może uzasadniać uznania ksiąg handlowych za nieprawidłowe względnie nierzetelne.

Władza pozwana w odpowiedzi wnosi o oddalenie skargi, jako nieuzasadnionej.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył, co następuje:

W związku z zarzutem skargi należało postępowanie w danej sprawie uznać za wadliwe. Bezspornym jest między stronami, że skarżący nie ujawnił w księdze kasy w dniu 9 sierpnia 1932 r. wpłaty sumy 1.500 zł., jakkolwiek rozchodował ją w tej księdze, jako umieszczoną na koncie bieżącym w Banku Drezdeńskim. Dalej bezspornym jest, że suma 1.500 zł. została ujawniona jako przychód w księdze kasy pod datą 31 sierpnia 1932 r. z zaznaczeniem, że jest to wpłata z dnia 9 sierpnia 1932 r. W postępowaniu administracyjnym wyjaśniał płatnik, że powyższa usterka w księgowaniu miała miejsce podczas jego nieobecności, że została naprawiona, nie wpływa na wysokość obrotu i nie może uzasadniać uznania ksiąg handlowych za nieprawidłowe. Akta sprawy nie ujawniają, by w postępowaniu administracyjnym

stwierdzone zostały jakiekolwiek inne usterki, któreby uzasadniały uznanie ksiąg handlowych płatnika za nieprawidłowe.

Władza pozwana uzasadniła pominięcie dowodu z ksiąg handlowych na wysokość obrotu i stawki podatkowej tym, że wyjaśnienia płatnika nie usunęły niedokładności i braków, świadczących o nieprawidłowości ksiąg. Otóż z akt sprawy i z wyjaśnień płatnika wynika, że rzeczona jedyna usterka w prowadzeniu ksiąg, stwierdzona w postępowaniu administracyjnym, wyłącznie polegała na przeoczeniu, naprawionym przez płatnika po zauważeniu tego przeoczenia w sposób, który umożliwiał stwierdzenie, iż miała miejsce oczywista omyłka. **Stwierdzenie takiej sporadycznej omyłki w księgowaniu, sprostowanej przez płatnika po jej zauważeniu, nie może zgodnie z judykaturą Najwyższego Trybunału Administracyjnego uzasadniać uznania ksiąg handlowych za nieprawidłowe, jeżeli poza tym księgi te nie nasuwają innych zastrzeżeń co do swej wiarogodności.**

W tym stanie rzeczy Najwyższy Trybunał Administracyjny na zasadzie art. 84 p. 3 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Najwyższym Trybunale Administracyjnym poz. 806/32 Dz. Ust. uchylił zaskarżone orzeczenie z powodu wadliwego postępowania i na podstawie art 95 ustęp 1 tegoż rozporządzenia zarządził zwrot opłaty od skargi.

Znów mamy do zanotowania wyrok NTA idący po linii już ustalonej judykatury — że nie każda usterka w księgowaniu powoduje dyskwalifikację ksiąg handlowych. Jak już zaznaczaliśmy (ob. Orzecznictwo Buchalteryjno - Podatkowe. 1937, nr. 3 (4), s. 44) usterki w księgowaniu dyskwalifikują księgi handlowe o tyle tylko, o ile zasięg jest tak wielki, iż uzasadnia niewiarogodność ksiąg. Por. wyroki NTA, ogłoszone w OBP, nr. 3 (4) 1937 r., s. 42, poz. 33 i nr. 5 (6) 1937 r., s. 77, poz. 36.

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 24 LUTEGO 1937 R. L. D. V. 45415/4/36

w sprawie tranzakcyj giełdowych wszelkiego rodzaju konopiami i zwolnienia od państwowego podatku przemysłowego od obrotu tranzakcyj eksportowych konopiami i pakułami konopnymi.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 7 z 1937 r., poz. 217)

Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, że tranzakcje giełdowe wszelkiego rodzaju konopiami, dokonane i udowodnione w sposób przewidziany w art. 3 ust. 1 p. 14 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr 46, poz. 339), korzystają w myśl tego artykułu ze zwolnienia od państwowego podatku przemysłowego od obrotu.

Ponadto na podstawie art. 39 ust. (3) p. 1) cytowanej ustawy Ministerstwo Skarbu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Ministerstwem Przemysłu i Handlu zwalnia od państwowego podatku przemysłowego od obrotu obroty osiągnięte z eksportu konopi i pakuł konopnych.

Eksport powyższych artykułów powinien być udowodniony w sposób określony w ustępach (4) i (6) § 16 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 11 grudnia 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 649),

Ulga niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1937 r.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr J. Lubowieki

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 26 LUTEGO 1937 R.
L. D. V. 33503/4/37
w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1937 przez przedsiębiorstwa opłacające podatek przemysłowy od obrotu w formie ryczałtu.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr. 7 z 1937 r., poz. 219)

W związku z podniesionymi wątpliwościami Ministerstwo Skarbu wyjaśnia, co następuje:

Zgodnie z uwagami do okólnika punkt 1 lit. a) i b) Ministerstwa Skarbu z dnia 27 listopada 1936 r. L. D. V. 44684/4/36 (Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 32 poz. 978) — przy stosowaniu przewidzianych w tym okólniku ulg w świadectwach przemysłowych na rok 1937 do przedsiębiorstw opłacających podatek przemysłowy od obrotu za lata 1936 i 1937 w formie ryczałtu, nie należy brać pod uwagę obrotów, osiągniętych przez te przedsiębiorstwa ze sprzedaży artykułów podlegających scalonemu podatkowi przemysłowemu.

Dyrektor Departamentu:
(—) Dr J. Lubowicki

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw R. P. Nr 16 z dnia 5 marca 1937 r.

Ustawa z dnia 27 lutego 1937 r. o samoistnym podatku wyrównawczym dla gmin wiejskich (poz. 104).

Rozporządzenia Ministrów — Skarbu z dnia 20 lutego 1937 r. o normach szacunku i cenach wykupu krajowego surowca tytoniowego (poz. 105); — Skarbu z dnia 23 lutego 1937 r. o zniżce celnej na przędzę z jedwabiu sztucznego miedziwo-amoniakalnego (poz. 106); — Opieki Społecznej z dnia 24 lutego 1937 r. w sprawie zakładów pracy ściśle z rolnictwem związanych, a nie posiadających przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego (poz. 107).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 17 z dn. 10 marca 1937 r.

Ustawy—z dnia 22 lutego 1937 r. o stanie wyjątkowym (poz. 108);—z dnia 3 marca 1937 r. o zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o likwidacji mienia byłych rosyjskich osób prawnych (poz. 110).

Rozporządzenia Ministrów — Skarbu z dnia 20 lutego 1937 r. w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej wywozowej (poz. 113); — Skarbu z dnia 26 lutego 1937 r. w sprawie utworzenia podurzędu celnego w siedzibie przedsiębiorstwa Towarzystwo Przemysłowe Zakładów Mechanicznych „Lilpop, Rau i Loewenstein" Spółka Akcyjna w Warszawie (poz. 114); — Poczt i Telegrafów z dnia 26 lutego 1937 r. o trybie postępowania przy zawiadamianiu w drodze telegraficznej lub telefonicznej o wypadkach

klęsk żywiołowych, napadów rabunkowych i katastrof (poz. 115); — Przemysłu i Handlu z dnia 27 lutego 1937 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 26 lutego 1936 r. o powołaniu komisji nadzorczych nad obrotem zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz nad hurtowym obrotem mięsa tudzież nad organizacją targowisk (poz. 116).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 18 z dn. 13 marca 1937 r.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 marca 1937 r. o zniesieniu powiatu ropczyckiego i utworzeniu powiatu dębickiego w województwie krakowskim (poz. 119).

Oświadczenie rządowe z dnia 5 marca 1937 r. w sprawie przystąpienia W. M. Gdańska do porozumienia między Rzecząpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Rad w formie not, wymienionych w Moskwie dnia 31 marca 1936 r., o wzajemnym uznawaniu okrętowych świadectw pomiarowych (poz. 120).

Dziennik Ustaw R. P. Nr. 19 z dnia 16 marca 1937 r.

Ustawa z dnia 3 marca 1937 r. o zmianie właściwości terytorialnej sądów okręgowych w Bydgoszczy, Gnieźnie, Ostrowie i Poznaniu (poz. 121).

Rozporządzenia Ministrów — Sprawiedliwości z dnia 12 marca 1937 r. o zmianie właściwości utworzonego w Lesznie wydziału zamiejscowego Sądu Okręgowego w Poznaniu (poz. 123); — Przemysłu i Handlu z dnia 23 lutego 1937 r. o przyznaniu ulg w sprawie ochrony wynalazków, wzorów i znaków towarowych XVI Międzynarodowym Targom w Poznaniu, IX Targom Katowickim i Targom Gdyńskim (poz. 124); — Skarbu z dnia 12 marca 1937 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie zagranicę nasion roślin strączkowych oraz grochu polerowanego (poz. 126).

Dziennik Ustaw R. P. Nr 20 z dn. 18 marca 1937 r.

Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 12 marca 1937 r. o służbie wojskowej oficerów (poz. 128).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 6 z dn. 1 marca 1937 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu—w sprawie zwolnienia niektórych towarów od pozwoleń przywozowych Ministerstwa Przemysłu i Handlu (poz. 189); — w sprawie wyjaśnienia, że rzemieślnicy nabywający towary celem przerobienia ich względnie zużycia w prowadzonym przemyśle, nie są spożywcami, lecz podpadają pod pojęcie drobnych kupców w rozumieniu taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (poz. 190); — w sprawie akcji przejmowania gruntów za należności Skarbu Państwa (poz. 191); — w sprawie ewidencji przestępstw skarbowych akcyzowomonopolowych (poz. 192).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu, Nr 7 z dnia 10 marca 1937 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu — w sprawie zwolnienia rybołówstwa od państwowego podatku przemysłowego (poz. 218); — w sprawie ulg przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1937 przez przedsiębiorstwa opłacające podatek przemysłowy od obrotu w formie ryczałtu (poz. 219); — w sprawie kasowania znaczków stemplowych na podaniach i świadectwach urzędowych (poz. 221); — w sprawie ustalenia dochodu na podstawie ksiąg handlowych, prowadzonych w okresie krótszym, aniżeli jeden rok (poz. 222); — w sprawie wznowienia pomocy prawnej w zakresie egzekucji w stosunkach z W. M. Gdańskiem (poz. 223);—w sprawie oceny prawidłowości ksiąg handlowych (poz. 225);—w sprawie skażania cukru skrobiowego (poz. 226).

KALENDARZ PODATKOWY

W kwietniu 1937 r. płatne są następujące podatki: Do 5 kwietnia — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 do 31 marca 1937 r.

Do 7 kwietnia—podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę wypłaconych przez służbodawcę w marcu 1937 r.

Do 15 kwietnia — pierwsza rata (połowa) podatku dochodowego różnicowego od kumulacji uposażeń otrzymanych w roku poprzednim od kilku służbodawców, bądź też od kumulacji dwóch lub kilku wynagrodzeń, otrzymanych w roku poprzednim od jednego służbodawcy; podatek ten jest płatny przez pracowników; pracownik winien obliczyć podatek na przepisanym formularzu.

Do 20 kwietnia — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni kwietnia 1937.

Do 25 marca—zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu marcu 1937 przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III i IV kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 25 kwietnia — zaliczka kwartalna na podatek od obrotu osiągniętego za ubiegły kwartał przez innych płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Do 30 kwietnia — pierwsza rata półroczna podatku od lokali (połowa) za pierwsze półrocze 1937 r.

Do 30 kwietnia—pierwsza rata (połowa) podatku gruntowego za pierwsze półrocze 1937 r.

Nadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w kwietniu 1937 oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w kwietnu 1937.

PORADNIA

K. Hołoga. Zdaniem naszym, należy postąpić w następujący sposób: ustalić na podstawie opinii biegłego % zużycia poszczególnych przedmiotów i przyjąć jako podstawę amortyzacji takiż procent (np. 50%, 60%) wartości nabycia poszczególnych przedmiotów. Jest to, naszym zdaniem, jedynie prawidłowy **sposób wprowadzenia wartości inwestycyj przedsiębiorstwa, które dotąd ksiąg nie prowadziło, do zaprowadzonych ksiąg.** Jeśli przedsiębiorstwo nie posiada dowodów ceny nabycia, należy poprostu przyjąć za podstawę amortyzacji wartość sprzedawczą poszczególnych przedmiotów.

J. B. Warszawa. Stan faktyczny. **Przedsiębiorstwo po zamknięciu ksiąg spostrzegło, że opuściło w ciągu roku sprawozdawczego 4 pozycje sprzedaży.** Pozycje te w księdze towarowej figurują. Należy wprowadzić je do Dziennika (i na odpowiednie konta) pod datą 31 grudnia roku sprawozdawczego z zaznaczeniem (w treści zapisu) przeoczenia (wobec zamknięcia wszystkich kont i sporządzenia bilansu z rachunkiem strat i zysków należy uprzednio otworzyć odpowiednie konta i zanulować bilans z rachunkiem strat i zysków). Nowy bilans

z rachunkiem strat i zysków będzie prawidłowy. Oczywiście, opisany defekt w księgowaniu może być dla władzy wymiarowej powodem do zdyskwalifikowania ksiąg jako nieprawidłowych. Jednakże księgi winny być w myśl orzecznictwa NTA potraktowane i w tym wypadku jako zapiski: nie mogą być one całkowicie przez władzę wymiarową pominięte.

I. S. Białystok. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 3 lipca 1936 r. L. D. V 38008/4/36 **w sprawie ulg w podatku przemysłowym od obrotu dla przedsiębiorstw ekspedycyjnch** — dotyczy kosztów poniesionych przy **ładunkach zbiorowych.** Jest to zarządzenie szczególne, które nie jest w sprzeczności z postanowieniem ogólnym § 26 Rozporządzenia Wykonawczego do ustawy o podatku przemysłowym.

F. Pekler. Łuck. Odpowiedź znajdzie Pan w N-rze 6 (7) OBP w rubryce Orzecznictwo w przedmiocie księgowości, s. 91. Obecnie, wobec wejścia w życie kodeksu handlowego, przepisy dzielnicowych kodeksów handlowych w sprawie prowadzenia ksiąg utraciły moc prawną.

M. L. W Łodzi. 1. Księgowanie prawidłowe. 2. Spółka może istnieć bez umowy na piśmie, ale w razie sporu istnienie spółki nie może być wobec strony będącej spólnikiem udowodniane innymi środkami dowodowymi.

Komis. 1. W myśl § 24 Rozporządzenia Wykonawczego do ustawy o podatku przemysłowym, w przedsiębiorstwach komisowych oraz w przedsiębiorstwach i zajęciach przemysłowych pośrednictwa handlowego **za podlegającą opodatkowaniu sumę prowizji i komisowego uważa się sumy zarówno otrzymane jak i należne w danym okresie podatkowym.** 2. Termin do uiszczania zaliczek na podatek od obrotu nie jest zależny od rodzaju handlu, lecz od kategorii świadectwa przemysłowego i okoliczności, czy są prowadzone prawidłowe księgi handlowe. Szczegóły ob. art. 36 ustawy o państwowym podatku przemysłowym. 3. Stawki podatku obrotowego od prowizji komisowej znajdzie Pan, o ile chodzi o okres czasu do 1 stycznia 1936 r. (tabelarycznie ułożone), — w DURP 1934 r., poz. 770, § 34. Dodatek komunalny do podatku przemysłowego wynosił 25%. Obecnie dodatek ten nie istnieje. 4. Istnieją dwa systemy księgowania przez komitenta towarów wysłanych do sprzedaży komisowej. Poświęcamy temu artykuł.

W. List w niektórych częściach jest niezrozumiały. Nie dziwimy się temu, gdyż sprawa jest bardzo skomplikowana i nie nadaje się do zaopiniowania na podstawie pisemnego opisu.

B. L. Warszawa. Osoby ubiegające się o ulgę w podatku dochodowym w myśl art. 3 ustawy z dnia 24 marca 1933 r. **o ulgach dla nowowznoszonych budowli**, tj. o prawo potrącenia z ogólnego dochodu sum, będących częścią tego dochodu a zużytych na budowę, powinny złożyć odpowiednie podanie do urzędu skarbowego, właściwego dla wymiaru podatku dochodowego przed uprawomocnieniem się wymiaru tego podatku na rok podatkowy, bezpośrednio następujący po roku, w którym ukończono budowę. Należy pamiętać o tym, że potrąceniu podlegają tylko sumy zużyte na budowę z dochodu miarodajnego roku operacyjnego (§ 9, DURP, 1934, poz. 494).

Wydawca: Księgarnia Prawnicza. Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półroc., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15